

PART-II

سوال نمبر: ۳

سپی سرکار دا نتارا

تعارف:

سپی سرکار "سیرت آل دی" کتاب ہے۔ اس دے لکھاری دا ناں **فکیم عبد الکریم ثراے**۔ فکیم صاحب نے سوینے ڈھنگ نال آپ دی پوری حیات دا نقشہ بنیا ہے تے اوہناں لہج اپنی عقیدت دا ثبوت دتا ہے۔ کتاب دے کل **۱۱ باب** نیں لیٹرے اسلام توں۔ بلاں عرب دی دھرتی دے حالات توں شروع پوئے آپ دے آفریج تک دا جائزہ لیندے نیں۔

کتاب دا ویروا:

سپی سرکار دوج تہک تے پیر اثر انداز نال سیرت آل دا بیان کیتا تھا ہے۔

(1) سادہ زبان دا درناؤ:

حکم عمر پیوداں نے
سیرت پان لکھدے پیوئے آساں الفاظ
نال تم لیااے۔ زبان تے انداز بیان
مہاف تے سادہ درتیااے تاتے عام
لہکاں نول وی گل سیمو ۲ ماوے۔

(2) تاریخی حوالہ جات دا استعمال:

کسی وی کلام دا
تسں پیودا اے تہ ماہی دی جھلاں
پیش ترے حال دی وضاحت دتی ماوے۔
حکم صاحب نے وی سیرت پان وج
تاریخی اسلامی حوالے دیتے تسں۔

مثال دے طور تے دسردے

نہ تہ مکہ دا پرانا نال "مکہ" سی جیس
دا مطلب اے بریاد پیوجانا یا بریاد ترجینا۔
کیوں تہ پیرا ایس دی ہے مرقی تردا
سی اودہ بریاد پیو جاندا سی۔

(3) کتاب دے ماخذ:

سیرت لکھن ویلے یا
اسلامی کتاباں وج مستند ماخذ دا پیوون
آپ لازم فر اے۔ حضرت عمر

بیوریاں وی سہی سہکار لکھدے ویلے
 ایسی گل دا فاض تیاں لکھیا اے۔
 کتاب دے مانتہ ہ مسلم شریف،
 صحیح بخاری تے جامع ترمذی وانگوں
 مستند کتاباں ہ نیں۔

(۵) قرآن پاک توں استدلال

قرآن پاک اللہ دا

کلام اے تے حضرت عمر بیوریاں
 قرآن دی آیات دا استعمال تراتے
 سیرت پاک دے واقعات دسے نیں۔
 مثال دے طور تے "واقفہ معراج"
 تے تین آؤندے ویلے ایسی آیت
 توں لکھیا:

"آپ پے اوہ رب جیسی
 نے اپنے بندے توں سیر ترائی"

ایہوں واقفہ

معراج دی تہدیق وی بیو ہادی
 اے تے کلام وچ وزن وہ آؤندا
 اے۔

(د) کے کے عنوانات دا دروازہ

سیرتِ مہدیؑ آی

و ۱۵۰ تے وسیع موندوے اے تھیرے

ایزے وچ آئی واقعات رکھدا اے۔

ایس طرح دے تم نون وی حکیم عمر
بیوہاں کے عنوانات دا دروازہ تریے

پو کے ایس تریے نظر دے نیج۔

ایس حرف ادبی لکھاری تر سکدا اے

تھیرا ایسے کلام اے مہارت رکھدا

بیو کے۔

(د) افتخارِ پسندی

حکم عمر بیوہاں

نے تقریباً سو سالان دی اسلامی

تاریخ تے کلچرل دی حیاتی دے

وچ بیون والے واقعات نون مخزن

200 صفحات تے 16 باباں وچ

لکھ کے دریا نون کے وچ بند

تردنا اے۔ ایسے انماں دے افتخار

پسند مرز دی دلیل اے۔

(7) شاعرانہ اندازِ نون نریر

ہم نریر لکھ رہے ہیں

لیست دے اختیار نالِ دلیل سے

در اہل آک شاعری سے۔ آپ دا

زیادہ تر کلام شاعری اتے منی اے۔

لیکن فروری اوہناں نے یوہی

سیرت آک نون بیان تر دے پوٹے

کس وی شاعرانہ طرز نون نریر اپنا۔

(8) ذات دا اظہار

ہم مہات نے

یوہی سیرت آک وج اپنی ذات

دی عکاسی نون نریر ورتی لیکن فر

وی آکھدے نیں:

”مہت مہت نہیں ویکھدی

تے عشق ذات نہیں پھدا۔

فروری میں آک پئی دا

اٹا فرید تے یوسف دے

فریداراں وج شامل پونا

” چاوند داں۔

(۹) پنجابی عاوریں کا دراد:

حکم عمر نے سیرت
 آل وچ آدرے آدرے پنجابی عاوریں
 دی دوتے نیں۔ عاوریں دی زبان وی
 سادہ ای اے تہ تمام لوکاں نوں
 لکھو ۳ سلن۔ حضرت ابو جعفرؑ نے
 کسے موقع تے آپؐ نے سر دی تاقین
 کیتی۔ عمر لیوراں لکھیا اے:

”میردا چل مٹھا پوندا اے۔“

مادی گل:

حکم عمر نے سبھی سرکار لکھو
 تہ لوکاں نوں سیرت آل دل اپرن
 دا گو بنیا اے۔
 بقول عارف عبدالمشین:

”حکم صاحب نے سبھی سرکار لکھو
 تہ نہ صرف آپؐ نال محبت
 تہ عقیدت پیش کیتی بلکہ آپ
 والیاں نسلان لکھ مدقہ جلیہ
 وی چھڈ لکھ نیں۔“

سوال نمبر: ۴

منیر نیازی دے دتھرے

عنوانات

تعارف:

منیر نیازی اردو کے پنجابی

ادب دا آک جھنڈا تادا نیں۔ اینٹیاں

دا کل کلام مختلف عنوانات تے

مبنی اے تے آک دلکش تے منفرد

کفیت تادی تریا اے۔

اپنے دور دوج جدول منیر

دے ہم عمر شعراء صرف عشق و محبت

دیاں گلاں بیان تریا س تے

منیر نیازی نے دتھرے موضوع تے

نو نکلے عنوان پئے۔

(۱) ایمائیت دی شاعری

(۲) نرگسیت دی شاعری

(۳) سیاسی حالات واریے شاعری

(۱) اِماثیتِ دارنگ:

منیر نیازی دے کلام
 وح اِماثیتِ دی ہفت لیدی ہے۔ اس
 قول مراد ڈر ہے توف دیں علامتان
 ورتے لکھنا ہے۔ اوہنا ہے
 ڈائٹاں، پریلاں، سب جیسی علامات
 دا استعمال کیتا ہے۔

۴ گھردیاں کنڈھاں اتے ڈس پھال لال پھواریاں
 ادھی باقی بوہے کھڑن ڈائٹاں پھال ماریاں

(2) نرگسیتِ داپلو:

نرگسیتِ قول
 مراد "تود پسندی" ہے۔ منیر نیازی دے
 کلام وح آدھرے آدھرے ڈونگی
 تود پسندی نال تم لیا گیا ہے۔
 نرگسیتِ ملت دی پورستدی ہے
 جی قومیت ہے جی پورستے
 انفرادی نرگسیت ہے عام طور تے
 منفی اثرات پورستے نیں۔

انفرادی ← نرگسیت ← جمعی

۹ جاہلوں جے تے بندوی تردیاں
 میں ایسے عاشرے دنیا دا
 تھوڑے دا آک لکھارہ ترکے
 سمجھو لوں پاسہ دنیا دا

(3) مجموعی انفرادیت:

قومی یا مجموعی

گوردے انفرادیت وڈی پر اثر
 بند بوندی ہے۔ ایس دے ذریعے
 لوکاں دی محدود کیتی فاسکدی ہے تے
 نیکی دا بھنہ وی اجاڑ بوندالے۔

۱۰ ایڈیاں دردی آکھاں دے وچ بھوجھن نہ دواں
 دس چلے تے ایس جیاں وچ کسے نوں مر نہ دواں

(4) کلام وچ موقیانہ انداز:

مشر نیازی دی

شاعری وچ گہرے موموعات تے
 گوٹھی حقیقت دا بیان دی لندا
 ہے۔ اوہناں نے لوکاں دے باطن
 وچ چھڑن والیاں بنگاں نوں
 دی موموع دا وچہ بیٹا بایا ہے۔

۵ اپنے پی ڈر توں جڑے پلوٹے نیں
آب دوجے دے نال
شیر دے مکان

(5) مقہد لیسند شاعر

آب غزل گو شاعر
دے کلام وچ مقہد لیسندی کوئی
عام موضوع نیں اے۔ لیکن منیر نازی
پوراں ایسے موضوع اتے وی لکھیا اے
تے لوکاں نوں مقہد دکھن دا تے
وقت تھوڑی مقہود وچ ترائیاں دا وچار
دا :

۶ آج دا دن وی ایویں لکھیا کوئی وی تم نہ پویا
یورب دلوں پرھیا سورج پیچم آن کھلویا
نہ ملیا میں فلفت نوں نہ یاد تھا نوں کیتا
نہ میں پرھی نماز تے نال میں جام شراب پیتا
آج دا دن وی ایویں لکھیا کوئی وی تم نہ پویا

(آج دا دن)

(۷) عشق دیاں او تھراں

میر نیازی دا

فلسفہء عشق اپنے دور دے شعراء
کولوں دکھو اے۔ اوہناں نے مافی
مافی وج تیرے قہمیاں تے دونے نول
دھنول آکھیا اے تہ تو تیر جاؤ او فر
بدل نہیں سگدا تے کسے نول دوش
دے تے تی فائدن ہوندا اے۔

ہ کس دا دوش سی کس دا نہیں سی

ایہ گلاں پن ترن دیاں نہیں

دیلے لنگ اٹھ توبہ والے

داتاں پوتے جھن دیاں نہیں

تو پویا اے پویا ای سی

تے پونی رو تیاں رادی نہیں

آک وادی بدوں شروع پوجا ہے

فر ایوں مادی نہیں

رابع وی راپیواں اوکھیاں سن

گل وچ عمر دا طوق وی سی

شیر دے لوک وی ظالم سن

میںوں مرن دا شوق وی سی

نہاں ہاں ہاں ہاں

(7) اختیار پسندی

منیر نیازی نے اپنے
کلام وح اختیار پسندی دی کرتی ہے۔
اونہاں دے مطابق لمی گل اپنا تر تھو
دیندی ایہ تے ایس توں آن مہرے
وح وی پورا قہم بنیا جاسکدا ہے
تاکے سن والے دے دل وح کھب
ھاوے۔

ایہ دی سچ ہے دھرن ویلے دکھدی
بوہتا پوندا ہے۔۔۔

(8) حقیقت پسندی

منیر نیازی پوراں اپنے
کلام وح عشق، دھرتے دھوڑے
دے عنوانات وارے نہایت حقیقت
پسندانہ انداز اپنایا ہے۔

نہ جوں دا اوس داویا پویا ہے
آج اوہ مر تے آئی ہے
تیوں توئی پھری روح
تے سانون اڈھ تے آئی ہے

(۹) بے آبی رنگ :

بنت بنتے تے وکھری
 موہنجات اتے بے آبی نال گل تریا تے
 منیر نیازی پوراں لئی عام گل اے۔
 ادیناں نے اپنی نظم "بیوٹل دا دروازہ"
 کھول کے نظارہ "وج" لکھیا اے:

ن آدم نہیں کوئی جانور سن
 روٹیاں کھاٹی جانورے سی
 رولا پاٹی جانورے سی

(۱۰) مفرد لہسیاں دا ورثہ :

منیر نیازی نے
 اپنے کلام "وج" وکھری قسم دی پنجابی
 لہسیاں تے استعاریاں نال تم لیا اے۔
 ادیناں نے تری دے لک نون
 بادلاں نال توڑیا اے:

ن
 مکھڑا پھل گلاب دا
 تے چین وری آتھو
 بلل بیت وساکھو
 ایس تری دا لک

(۱۱) جذبات دی ترجمانی :

منیر نیازی نے
انسان دے جذبات اتے وی گل کیتی
اے۔ مثال دے طور تہ انسان کیس طرح
جیات دے گھل وچ گھس جاندا اے
تے فریسی وی پاسے کوئی رستہ نہیں
دسدا :

اے ابر کیر فدا میرے دا
یقین کو بلا والی تھوٹی
سجھو راپوں تے موت تھوٹی
کیڑھے پاسے جاواں

آئیرلا سٹہ :

منیر نیازی دا کلام انداز
عنوانات تے اظہار وچ اپنی جھان آپ
اے۔ مانو قدسیہ پوراں ادیبان والے
آکھیا اے :

” منیر نیازی دی شاعر تھقت دی
عکاسی اے۔ ایہ ڈرتے خوف
”
دی شاعری نہیں -

سوال نمبر: 6

”قینے دے اولے“

تعارف:

قینے دے اولے ڈاکٹر فرزندہ لودھی پپورانے دے افسانیاں دے مجموعے نیں۔ ادیبان نے کل ۱۵ افسانے لکھے نیں تے آٹھویں افسانے دے ناں اتے لاہور دے دا ناں اے۔ انہاں افسانیاں وچ عورتاں ناں پیوں واکے ظلم، غریب طبقے دے مسائل تے پیدہ دے وڈیاں دے مظالم اتے گل کہتی گئی اے۔

(۱) عورتاں ناں ظلم:

فرزندہ لودھی عورتاں دے حقوق دی علم بردار نیں۔ ادیبان نے اپنے کلام وچ عورتیاں دے مسائل اتے فاصلے توںم دتی اے۔ مثال دے طور تے:

”دھرمی بابل“ وچ توجہ

تے رہیں والیاں عورتاں ناں لہوردی

کہتی ہے کہ کیس طرح عورتاں دا
فلسی استعمال کیتا جاندا ہے۔

افسانہ "آب انباری گل" وچ

دکھایا گیا ہے کہ کیس طرح شرکاں تے
عورتاں دی عزت محفوظ پین اے تے
آب وٹھیا منڈا عرب تری دی بُنی
لاہ لندا ہے۔

(2) غریباں دے دکھاں دا اظہار

فرقندہ اودھی پوراں

غریب طبقے دے مسائل نول وی
ڈونگھیاں وچ پیش تری نیں۔

جیلا افسانہ "یاٹے دان" آں

غریب ملازم "تامد" دے مسائل
دارے دسدا! اے کہ کیس طرح اوہ
دیر نال بس وچ دفتر جاندا اے تے
اوہ اوہا آفسر شاندار تری وچ پھیا
اوس نول بے عزت تریا اے۔

افسانہ "چھلی پرھماٹی" وچ

دی آں غریب ماسٹر دی بیاتی اتے
گل اے۔ اوہ ساری بیاتی غریباں

وانگوں آدھ دیندا اے تے خیال نوں
 پرھاندا اے۔ اوہ آتے لنگھ فاندے
 نیں تے گل کامیاب پوندے نیں
 لیکن ماسٹر اوجھ دا اوجھ پئی رہ فاندے
 اے۔

(3) بے عمل پیراں دی تہا:

ڈاکٹر فرزندہ بیولیں

زمانے دے حالات نوں تنقید دا
 نشانہ بنایا اے تہ بندہ دے لوک
 کیس طرح پیراں ائے آتھیاں بند ترے
 ایمان لاوندے تے حالان تہ ایہ کھو کھل
 سر نیں تھیں نوں دین نال کوئی
 لگاؤ نیں اے۔

آخری افسانے "سو"

توڑھ اے " دے دج دکھایا اے تہ کیس

مرح اب عورت تیدے مان بیو وی
 ٹر فاونڈے نیں تے اودھا منڈیر وی
 مر فاندے اے۔ سارا بندہ اوس تری نول
 طلب مخوس آتھ تے اوس نوں پیر
 دے کھل نول لے فاندے اے۔ اوہ اوس نوں
 مار دیندا اے پر جن پیر آدھ سکدا۔

(4) انسانی نفسیات دا تعجب:

ڈاکٹر فریڈرک ہیرول

نے ذہنی صحت اتے وی جین یاٹے نے۔

افسانے "سدا سہان" وچ آں ذہنی

مریضیں تشریح کردار نول عدت تے

دسیا اے تہ کس طرح انسان دے

تعدادات نول سمجھن دی لہجہ اے۔

(5) منفرد کردار نگاری:

ڈاکٹر ماہر نے اپنے

کلام وچ سوچنے کردار نگاری نول

تم لیا اے۔ اوہناں دے کردار بند تے

تشریح دے نول دی ترغمانی کردے نیں۔

مثال دے طور تے لکھی

دلکردار افسانہ "بندھا" سیرے، حامد

تے ملوئی دے کردار۔

(6) بند تے تشریحی زندگی:

ڈاکٹر فریڈرک ہیرول

ہیرول اپنے افسانیاں وچ تشریحی تے

بند تے تشریحی دی ترغمانی کیتی اے۔

اوہناں نے دوویں تھاواں

لیں افسانے لکھے نیں تے اوسے اعتبار

نالی ترداد دیتے نے۔

- پہلے افسانہ وچ تیسری

مہینی مہاتی تے افسانہ سدا سہان

وچ لہڈ دے لکھاں دی ترجمانی اے۔

افسانے "تے دے اولے" وچ

دی ادیبان نے لہڈ دے لکھاں، زندگی

تے سوچ دی عکاسی کیتی اے۔

(د) ملک دے حالات :

ڈاکٹر فرزندہ بیوان

نے اپنے افسانیاں وچ ملکی حالات اتے

دی گل کیتی اے۔

"آب افسانے گل" وچ

ملک دے وچ تیزی نال بیوان والے

"Nationalisation" دا ذکر کیتا اے تے دوہ

افسانے وچ سو سولہ دا وی ذکر

لدا اے۔

مکلا دے :

ڈاکٹر فرزندہ لودھی دا اپنے

جموعہ انسانی مہاتی تے اوس دے

مسائل دا ترجمان اے۔ آب دے افسانے

پرہن والیاں اتے آب انر پھڈنے

ہیں۔ اوہناں نے آپ ایس دے لئی
آکھیا اے:

” تینے دے اوہلے میری عاجزانہ
تے عام فہم تھی توہنن اے۔“

- فرزندہ لودھی

سوال نمبر: 7

” میان ماہب دا فلسفہ“

تعارف:

پنجابی ادب وچ پیر توں لہد
دے تویں رومانوی داستان ایس تے اوہ
میان مہد بخش پورواں دا کلام ”سیف
المولک“ اے۔ میان ماہب دی شاعری
عزم و ہمت تے توہنن دیاں گلاں نال
تھری لہوئی اے۔ میان ماہب دے فلسفہ
عسقی وچ انسان نوں تیس شے نال
ہمت پورے اودھے کھیل لئی کاوش
آدے وی نہیں ہڈنی چاہی

اے۔ آخر آج آج دن ادھ منزل
 بندے نول لہو جاوے گی تے خیر ادھ
 آتر سہی لکن دکھ تے خیر دنیا دی
 کوئی تہہ ادھ تہہ دل وچ نہیں
 آوندی۔

(1) سیف الملوک: علامتی داستان

میاں محمد بخش پھولانی

دا کلام سیف الملوک دد تہہ قہقہ آج
 علامتی داستان اے۔ ایس دے ذریعے
 ادیبان نے نکل نول مہمت، عزم و
 بہت تے تہہ تہہ دا درس دتا اے۔

ہ بات مجازی، زمر تہہ تہہ، دن و نال دی کاظمی
 سفر العشق کتاب بنائی سیف پھی وچ لائی

(2) منزل دا اصول

میاں محمد بخش

پھولانی آتھیا اے تہہ انسان تہہ دل کوئی
 تہہ حامل ترن لئی تہہ پھول تے خیر
 ادھ نول منزل مل پئی جا ندی اے۔
 منزل حامل ترن لئی شرط اے تہہ بنوا
 سفر دا ارادہ تہہ تہہ:

کہ سفر العشق پری دل بیٹھی نال محبت دل دی
تیس تیز نون لوڈن ٹریے اوڈن آکھن ملدی

(3) سی ٹکن

میاں مہد بخش پوراں دے
فلسفہ دے مطابق انسان نون بدول
دی کھو تا پیدا پووے تے اودھی ٹکن
دا پھیا پھووا لازم آے۔ اتر اوس دی
نیت سی تے ارادہ بخنہ پووے
فرای اوس نون کامیابی لے گی۔

لوڈن ولا دپیا نہ فالی لوڈ تتی میں سی
لوڈ تریندا جو مڑ آیا لوڈ اودھی ٹکن پھی

(4) محنت تون سوا کچھ حاصل نہیں

آکھ ایسے تے میاں
مہا ب نہ لوڈ ترن دا آکھیا آے۔ دو
ہ پھی تے ایسے وی دسدے نہیں آے
اتر لدا آپ کھو وی نہ کرے تے ولا
کھو د پووے تے اوس نون کولے وی
کوئی کسہ نہیں لادی:

۹ ایسے تیسے مہرے اندر عرض قہر دی ساری
جو ڈھونڈتے سو پاوے بھائی مفت نہیں پر یاری

(۵) میر دا درس

میاں صاحب نول پٹھا
اے آہ عشق دے سفر وچ آتر بندا
مک کے چور ہو جاندا اے۔ ایس تھی
اویں نے بھلاں ہی میر دا دامن
تھامی رکھنے والے آکو کھڑا اے:

۱۰ مہر ترین تا ابرمے گا آئی فر تباہی
میر اتارے قفل ہمد پریر مشکل باہوں

(۶) عزم و ہمت دا درس

تسی دی مقلد نول
تامل ترن لئی انسان نول وڈی ہمت
تے باہار کو تیش ترن دے کو ہلے دی لوڑ
لو ندی اے۔ آتر انسان آک پار ویکو
کے کمر عد ہو جاوے تے فر اوڈے تھل
تسو دی نہیں بچدا:

۷ بد تک سانس نراس نہ بلوچیں سانس ٹٹے مر آسا
دھونڈ آرن تال پشیں ناپیں پٹ تیوچیں تال پاسے

قل جہل پار نہ پارین ہیمت تک دن پھری پاسے
جاکھا منن پڑھے مہد، اورک جہدا کا سہ

(۶) وحدت الوجود دا فلسفہ:

میاں محمد بخش بھوانی

اللہ ہی وحدانیت دا ہی دتر کیتا ہے۔

اوپناں نے دسا اے کہ رب دی ذات

دے تال تال اودی صفات وی آویں

نیں تے اوہ پر تے دے اتے کلا

قادر اے۔

۸ آپے دانہ آپے سینا پر تم آردا آپے
دانہ لا شریک الہی، صفاں تال سجایے

(۸) اخلاقیات دا درس:

میاں محمد بخش بھوانی

نے انسانی تعلقات تے وی دتیا کیتا

اے۔ اوپناں نے لوکاں نوں دسا اے

کہ انسان دا فرض اے کہ او تھے ویلے

دو تہاں دے تم آدے تے مدد تریے آگر
 بندہ ایس طرح نہ تریے تے فرسانیت
 دا زوال ہی آوا سی۔

۹ دنیا تے جو تم نہ آدے اوتھ سو تھ ویلے
 اوس بے فیض سنگی لکھن پتھر پار آئیے

(۹) دقت دی بے تپاتی

میاں مہر بخش پوراں بے
 اپنے کلام وچ زمانے دی بے تپاتی نول
 دی موضوع بنایا اے۔

اوپناں دا منا اے تے

پر مشکل نال سکو اے تے پرنوال نول
 عروج دی لدا اے۔ ویلا ہمیشہ آو
 پتھر نپس رہدا۔

۱۰ دشمن مرے تے نوشی نہ کریو، سمنا وی مر جانا اے
 دیگر تے جن آتیا مہد، اولاد نے ڈب جانا اے

(۱۵) غزوردی مت:

میاں محمد بخش بیودال

اپنے کلام وچ غزوردی تے تکریدی بندیا

کیتی اے تے بندے نوں آکھیا اے

تہ عازری اپناوے تاتہ آفری دی

صیاتی بندو تھی لنگ جاوے

۱۰ اجا ناں رکھایا بیس تے تلمہ دے وچ سٹریا
بیودال بیو تے لنگ مہد، لنگ جاویں گا لیا

مادی گل:

میاں محمد بخش بیودال دا

کلام عشق نوں لہن لئی لوڈ ترن دے

ارد گرد گھمدا اے - انسان نوں غم نہیں

بھڑتا پس -

بقول نجم تیس بسد:

”میاں صاحب دا کلام عرف و بہت،“

تستیو اور تھیل مقہود تے

لیہ داستان اے -

سوال غیر: 8

” لوک گیت “

تعارف:

” لوک گیتاں توں مراد اودھ
کلام ایہہ تھیڑا فونشی دے مواقع یا
غماں دا اظہار ترن ویلے گاٹھ جاقے۔ “

۱- موسیقیت

لوک گیت موسیقیت

دے عنبر نال ہرے پھول دے نیں تے
ایس طرز تے لکھ لکھے ہاندے نیں
آہ گاٹے جا سکن۔

و کچھ دی دھاری اے

دل جیسی شہ ماہیا تیرے قدموں توں داری
اے

(اہد راپی - ترپین)

(2) رومانیٹ

لوگ تبتاں وچ رومانوی
گلاں دا موجود ہون عام گل ہے۔ زیادہ
تر لوگ گیت ایسے طرز تے لکھتے
تے :

بھین مہندی لائی پوٹی ہے
سیریاں چاہواں دی اسان بیج سجائی پوٹی ہے

ایہ چوٹیاں راتلیں تے
ایہ مک جانیاں ہنیں مکینیاں باتاں دے

(ترخن)

(3) دکھاں دی عکاسی

لوگ تبتاں دا استعمال دکھاں
دے عکاسی شعراں دے ذریعے وی کیتا جاندا
ہے۔

ہ سو پتر انداز دے
سادھے اپنے دکھ نہیں مکت دے، دکھتی وندھے پاراں دے

(4) ردیف قافیہ داورتاؤ:

لوگ آیتاں دے وچ
 تسلسل تے دوانی قائم ترن لئی اوہناں
 داہم قافیہ بلوئی بولت ہرودی اے
 اسی لئی اوہناں دے
 تھاری قافیہ تے ردیف دی پابندی
 تردہ نیں۔

(5) لئی وڈی عر:

لوگ آیت لوتی نظم تے
 ہرودی پابندی نہیں مندے۔ اسی
 طرح دا کلام عموماً لئی وڈی عر وچ
 آھیا ہوندا اے۔ اتر جہلا مہرا ہو
 تے دوجا مہرا لہا ہوندا اے۔

د پٹا کلاہ بنیرے تے
 کاسی دوپٹے والی منڈا مدقے تیرتے

(6) شادی بیاہ کے عنوانات

عام طور سے لوگ
گیتاں دے عنوانات شادی بیاہ یا ڈھلی
واکے پی پونڈے نیس :-

۱) پٹا پولا سیوے درزی
نیس منیندا تال ڈھولے دی مرفی

(7) ڈوٹھے موضوع

اثر شادی بیاہ دے
کلام دج آب جذباتی - پلو وی لہدا اے

۲) پیرا لکو سوا لکو دا اے
دھیاں والیاں دیاں رب عزتال لکھدا اے